

Voordat u gaat wandelen...

Inleiding

De OV-stapper Naardermeer is een rondwandeling vanaf station Naarden-Bussum. Deze OV-stapper loopt grotendeels samen met de wandelroute "Rondje Naardermeer" van de Vereniging Natuurmonumenten. Dat doen de LAW's Waterliniep pad (LAW 17, Volendam-Dordrecht, 350 km) en Floris V-pad (LAW 1-3, Amsterdam-Bergen op Zoom, 245 km) ook bij het Naardermeer.

Vanwege beweiding met vee zijn honden niet toegestaan. In de weilanden en op het laarzenpad kan het flink drassig zijn, hoge wandelschoenen of laarzen zijn dan nodig.

Routebeschrijving

De beschrijving van de route is in kleinere stukken opgedeeld. De tekst van de routebeschrijving wordt afgewisseld met achtergrondinformatie over bezienswaardigheden, cultuurhistorie, natuur en landschap. Deze informatie is blauw gedrukt en wordt met nummers aangeduid. De nummers bij de tekst vindt u terug op het kaartje.

Markering van de route

Vrijwel de hele route is door Natuurmonumenten gemarkeerd met blauwe pijltjes, aangevuld met gele borden met zwarte pijl en de tekst "Rondje Naardermeer". In de onderstaande beschrijving van de wandeling wordt de markering als volgt weergegeven:

Dit deel van de route is niet officieel gemarkeerd.

 De route volgt de markering van de wandeling "Rondje Naardermeer".

 De route is ook onderdeel van een LAW.

Horeca onderweg

In de omgeving van station Naarden-Bussum zijn meerdere horecagelegenheden. Op de route vindt u nog de volgende horeca:

(na 2 km) Gasterij Stadzigt met winkel Puur Genieten. Dagelijks open van 10 - 17 uur, van nov. tot april op ma gesloten. www.gasterijstadzigt.nl.

(na 9,5 km) Paviljoen Uit&Meer. Open wo t/m zo vanaf 11 uur. www.paviljoenuitmeer.nl.

Treinreis terug

Er vertrekt vanaf station Naarden-Bussum elke dag 6x per uur een trein richting Weesp (naar Amsterdam 4x per uur) of Almere (2 x per uur)) en ook 6x per uur naar Hilversum. Voor de actuele vertrektijden check ns.nl.

Wandelnet

In ons land zijn circa 40 Lange-Afstand-Wandelpaden® (LAW's), in lengte variërend van 80 tot 725 km, beschreven en gemarkeerd. Alle activiteiten op het gebied van LAW's in Nederland worden gecoördineerd door Wandelnet. Naast het ontwikkelen en beheren van LAW's behartigt Wandelnet de belangen van alle recreatieve wandelaars op lokaal, regionaal en landelijk

niveau. Alle activiteiten worden ondersteund door zo'n 750 vrijwilligers, verspreid door het hele land. Meer weten over de LAW's? Kijk op: www.wandelnet.nl.

Meldpunt Wandelen

Markering weg? Blokkade op de route? Meld het ons! www.meldpuntroutes.nl

Beschrijving van de Wandeling

Volg tot Gasterij Stadzigt de gele stickers van Natuurmonumenten met het opschrift Naardermeer. Verlaat het station via de hoofduitgang, ga 15 meter rechtdoor en vervolgens linksaf, Albrechtlaan. Op de kruising met de Comeniuslaan rechtdoor, Julianalaan en 25 meter verder op een splitsing links aanhouden, Burgemeester van Hasseltlaan (Negeer het naar rechts gaande wit-rood gemarkeerde Waterliniep pad). Waar de weg naar rechts afbuigt, gaat u rechtdoor, een voetpad evenwijdig aan een fietspad, dat 25 meter verder uitkomt op een asfaltweg. Ga rechtdoor, Juliana van Stolberglaan. Op kruising met de Graaf Janlaan rechtdoor. Bij huisnummer 72, waar rechts van u een langwerpige vijver begint, gaat u rechtsaf en direct daarna linksaf (Graaf Willem de Oudelaan). Zo houdt u de vijver aan uw linkerhand. Aan het eind, bij een hoge flat, een drukke weg oversteken en rechtdoor, Graaf Willem de Oudelaan vervolgen.

 U bevindt zich nu op het wit-rood gemarkeerde Waterliniep pad. Steeds rechtdoor tot u de bebouwde kom van Naarden verlaat. Brug overgaan, na 30 meter schuin linksaf door wandelingang naar Stadzigt.

1. Water in het Naardermeer

Heeft u een smartphone? Op 12 routepaaltjes en gebouwen vindt u QR-codes op gele bordjes. U wordt meegenomen in de bewogen geschiedenis van het Naardermeer. Het Naardermeer is onderdeel van een lange reeks meren en moerassen in de Vechtstreek. Naast dit moerassysteem ligt de heuvelrug van het Gooi. Van oudsher ontvangt het moeras ondergronds kwelwater van de heuvelrug. Dit water is bijzonder goed van kwaliteit. Door de toenemende wateronttrekking op de heuvelrug kwam steeds minder water beschikbaar en dreigen de moerassen te verdrogen. Voor het Naardermeer besloot men water in te laten uit de Vecht. In de jaren 50 leidde dit tot een ernstige achteruitgang van de waterkwaliteit en natuurwaarden. Als reactie daarop werd een waterzuiveringsinstallatie gebouwd. Van april tot en met oktober is vooral bij 'de Visserij' te zien hoe helder het inlaatwater is. De installatie staat naast de Molen aan de westkant van het gebied. Om meer water beschikbaar te krijgen is de waterwinning in het Gooi met 50 procent verminderd.

2. Boerderij Stadzigt

Vanaf het ontvangstcentrum vertrekken van mei tot oktober vaartochten van Natuurmonumenten. De tochten duren 2 ½ uur. Reserveren via www.natuurmonumenten.nl. Maar u kunt ook ter plekke informeren of u nog mee kunt. De observatieheuvel ligt een kilometer verder. Op zondag

ochtend wordt vanuit Stadzigt het radioprogramma "Vroege Vogels" gepresenteerd.

➡ Bij het klaphek dat toegang geeft tot het terrein van Stadzigt vindt u het eerste blauwe pijltje van het "Rondje Naardermeer". Het Waterliniep pad loopt nu enige tijd parallel aan het "Rondje Naardermeer". Na een bezoek aan Stadzigt loopt u langs het water over de parkeerplaats en verlaat via een klaphek Stadzigt. Na 50m dit verharde pad naar links volgen. Bij de bosrand gaat de route rechtsaf. *(Rechtdoor gaat u naar het observatiepunt Muggenbult, vanaf het observatiepunt neemt u dezelfde weg terug en vervolgt u hier weer de route)*, Na 350m aan het einde van het pad gaat u na het klaphek linksaf de Meerkade op.

3. Meerkade

De Meerkade, de kade om het oorspronkelijke gebied, stamt uit de 17e eeuw. De kade werd aangelegd ten behoeve van de eerste poging om het meer droog te malen. Vanaf boerderij Stadzigt tot aan de Visserij loopt u over dit oude dijkje. Omdat het Naardermeer een van de weinige natuurlijke meren is, dat wil zeggen niet gevormd door het afgraven van veen, is het in juni 2005 benoemd tot aardkundig monument (zie het informatiepaneel bij de vogelkijkhut).

➡ Na 500 meter bij 'Kooilust' wordt de Meerkade een halfverharde weg. Na 600 meter, in een bocht naar rechts, kunt u linksaf naar een observatiehut lopen. Rechtdoor weg vervolgen, dat na een huis een graskade wordt. Links ziet u een moeras. Na 1 km passeert u een klaphek en bereikt u 'De Machine', een oud stoomgemaal met uitzichtpunt.

4. De Machine

In 1883 pompten in dit gebouw twee stoommachines dag en nacht om het Naardermeer droog te malen. De rechte vaarten in het gebied dateren ook uit die tijd. Gedurende drie jaar probeerde men akkerbouw op de drooggevallen meerbodem tot een succes te maken. De voedselarme zandbodem en de sterke kwelstroom van het water uit de heuvelrug maakten de onderneming echter onrendabel. De eigenaar van het gebied, een vooraanstaand tweede kamerlid, besloot het gebied terug te geven aan het water en de natuur. "Het heeft mij veel geld gekost, maar ik heb de bodem van het meer gezien", merkte hij droogjes op.

➡ Het gebouw aan uw rechterhand houden, rechtdoor lopen, een klaphek passeren en het pad verder vervolgen. Na 600 meter komt u via een klaphek uit bij een bruggetje. Deze overgaan en op de asfaltweg linksaf. Op de driesprong gaat het Waterliniep pad rechtsaf, u gaat rechtdoor over het Floris V pad en passeert een boerderij (De Visserij) aan uw linkerhand. Een witte ophaalbrug overgaan en rechtdoor fietspad aflopen. Na 600 meter vlak voor een asfaltweg, bij een bord met opschrift 'tot ziens', gaat u linksaf door een klaphek en direct weer rechtsaf, pad door de weilanden evenwijdig aan de asfaltweg blijven volgen *(bij slechte terreinomstandigheden kunt u hier ook rechtdoor de asfaltweg volgen tot aan de spoorwegovergang, hier de routebeschrijving weer oppakken *)* Blijf de slingerende graskade volgen, aan het eind op de grintweg linksaf. De grintweg maakt na een bruggetje een haakse bocht naar rechts, u gaat hier rechtdoor over een graspad. Bij het bord "Geen

toegang" rechtsaf tot de vlonderbrug over de Grote Drecht.

5. De Grote Drecht

De grote kreek die u oversteekt in de Nieuwe Keverdijkse Polder is een historische kreek. De Grote Drecht is bij de natuurontwikkelingswerken weer helemaal uitgegraven. De watergang is ontstaan door de rivier de Vecht, die vanaf Fort Uitermeer nogal eens buiten haar oevers trad en doorbraken forceerde tot aan Naarden. Het gebied is een resultante van de dynamiek tussen de Vecht als laaglandrivier en de veenrivier die het Naardermeer draineerde.

➡ Over de vlonderbrug en op betonplatenpad rechtsaf. Het pad maakt een bocht naar links en via een hek komt u uit bij een spoorweg. * Deze overgaan en rechtdoor tot u op de dijk langs de Vecht uitkomt. Op deze dijk linksaf en na 200m bij de bunker scherp rechtsaf, een graspad. Even verder linksaf brug overgaan richting Fort Uitermeer. Voor het fort buigt het pad naar links. Houd rechts aan tot bij het bruggetje bij de restanten van de schutsluis. *(Als u naar Paviljoen Uit&Meer wilt gaat u hier rechtsaf de brug over.)* Blijf rechtdoor lopen langs het water naar het toegangshek, u komt uit op een asfaltweg en slaat linksaf ('s Gravelandseweg).

6. Nieuwe Hollandse Waterlinie

De forten maken deel uit van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De linie beslaat een strook land van zo'n 5 kilometer breedte tussen Muiden en de Biesbosch. Het hele gebied kon in tijden van oorlogsdreiging onder water gezet worden om het machtige en rijke Holland te beschermen tegen de vijand die altijd uit het oosten kwam. Fort Uitermeer bewaakte de sluis tussen de Vecht en de Gravenlandse Vaart, de weg en de spoorlijn Amsterdam-Amersfoort. Het fort maakte tevens deel uit van de stelling van Amsterdam, een verdedigingslinie van 38 forten rondom de hoofdstad.

➡ De weg komt uit bij een ophaalbrug met sluisje. Hierna linksaf en na 50 meter rechtsaf via een klaphekje, bij bord Naardermeer met wit-rode markering, weiland ingaan, u bent weer op het Waterliniep pad. *(Bij slechte terreinomstandigheden kunt u na de ophaalbrug ook naar rechts de asfaltweg opgaan, na ruim 1 km voegt de route zich weer bij u)*. Na bruggetje rechtsaf betonpad, dat overgaat in een graspad. Nadat u onder de hoogspanningsleiding (met visarendnesten) bent doorgedaan, buigt het graspad naar rechts over de brug. Einde pad linksaf een graskade oplopen. U blijft dit pad volgen, min of meer evenwijdig aan een hoogspanningsleiding tot bij het tweede bord van Natuurmonumenten rechtdoor is afgesloten ('Naardermeer kwetsbaar natuurgebied geen toegang'). Hier rechtsaf, doorlopen tot klaphek, daarna trap op en bovenaan linksaf fietspad (Kreugerpad) langs kanaal volgen.

7. Natuurontwikkelingsgebied

Om het wegvloeien van water uit het Naardermeer te voorkomen heeft Natuurmonumenten de omringende polder aangekocht en ingericht als natuurontwikkelingsgebied. De peilen worden er verhoogd waardoor zoveel tegendruk ontstaat dat het water in het Naardermeer minder snel zal wegstromen naar de omgeving. Om de waterkwaliteit nog verder te

verbeteren is het gehele gebied uitgebaggerd. De fosfaten uit het baggerslib kunnen niet meer in het Naardermeer terechtkomen. Het natuurontwikkelingsgebied wordt begraasd door zwarte Gallowayrunderen. De nieuwe gebieden worden door de natuur zelf verder omgevormd in ondiepe moerassen en meren, rietlanden, ruigtes, bosjes en grazige begraasde delen.

➡ Na ongeveer 1 km bij P-20058 linksaf, richting Bussum. Een km verder, bij handwijzer en picknickbank, linksaf het Laarzenpad volgen. U heeft de sloot eerst aan uw linkerhand. Na 400 meter gaat het pad over een bruggetje (vanaf hier kunt u rechtdoor een uitstapje maken naar een observatiescherm), daarna rechtsaf aan de andere kant langs sloot tot aan de bosrand.

8. Laarzenpad

Laarzenpad is een wandelroute over plankenpaadjes inclusief twee uitkijkpunten. Eén bij de Hilversumse Bovenmeent vanwaar vele vogels te bekijken zijn en één bij de zuidelijkste plas van het Naardermeer, met prachtig uitzicht over het water.

➡ Rechtsaf, graskade langs de bosrand. (Na 200 meter kunt u linksaf opnieuw een uitstapje maken naar een observatiehut). De route passeert 100 meter verder een bruggetje. Het graspad volgt eerst de bosrand, maar verwijdt zich waar u in de buurt van boerderijen komt. Volg een bocht naar links naar een vlonderbruggetje. U gaat rechtdoor met aan uw rechterhand een sloot.

➡ Na 250 meter gaat u weer een bruggetje over, vervolgens het talud op, langs picknickbank. Rechts aanhoudend het bos ingaan en een pad over planken helemaal aflopen. Dit gaat over in een houtsnipperpad. Voor een afsluitboom rechtsaf, een bruggetje over. Steeds rechtdoor. U passeert 2 maal een klaphek en komt aan het eind uit bij een asfaltweg, hier linksaf. U verlaat hier de blauwe markering en volgt nu de wit-rode markering van het Waterliniepad.

☐ Na 150 meter bij een wit huis (nr. 7) rechtsaf brug overgaan en Naarden binnenlopen (Verlengde Fortlaan), wit-rode pijl naar links negeren. Neem het voetpad links van de weg.

9. Kringenwet

Om het geschut op de forten van een vrij schootsveld te voorzien en om goed uitzicht te houden op het omliggende gebied werd in 1853 de 'Kringenwet' aangenomen. Rond elk verdedigingswerk werden drie denkbeeldige cirkels getrokken op afstanden van 300, 600 en 1000 meter. Binnen de eerste twee kringen mochten alleen houten huizen en gebouwen worden opgetrokken, zodat ze in tijden van oorlog snel verwijderd konden worden. Pas in 1963 werd de wet opgeheven. Houten huizen zijn ook nu nog steeds op meerdere plaatsen in de buurt van forten aanwezig, bijvoorbeeld aan de Verlengde Fortweg.

☐ Op de drukke kruising met Cort v.d. Lindenlaan rechtdoor, steeds de Verlengde Fortlaan volgen tot het eind. Op de kruising, waar de Verlengde Fortlaan overgaat in Fortlaan, gaat u linksaf (Zwarteweg). Even verderop op de rotonde rechtdoor. Halverwege de

spoorwegovergang kunt u rechtsaf het perron van station Naarden-Bussum oplopen.

Genoten?

Schrijf een review!

www.wandelnet.nl/wandelroute/775/Naardermeer/review

Alle gegevens in deze folder gelden onder voorbehoud van wijzigingen en eventuele drukfouten. De route en de beschrijving van deze OV-stapper werden met de grootst mogelijke zorgvuldigheid samengesteld. Stichting Wandelnet aanvaardt geen verantwoordelijkheid voor schade die wandelaars op enigerlei wijze zouden kunnen ondervinden door gebruik te maken van deze routebeschrijving en/of kaart of door het wandelen van de route. Niets uit deze uitgave mag worden vervoelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, publicatie op internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Wandelnet.

Rev: 15-12-2024